

King David -hotellin pommi-isku

22. heinäkuuta 1946 **King David -hotelli** Jerusalemissa, joka kuului tuolloin Britannian Palestiinan mandaattiin, tuhoutui massiivisessa räjähdyksessä, jossa **kuoli 91 ihmistä** ja **46 loukkaantui**. Hyökkäyksen toteutti **Irgun**, sionistinen puolisotilaallinen ryhmä, joka valitsi hotellin kohteeksi, koska siellä sijaitsi **brittien hallinnollinen päämaja** – mukaan lukien sotilas- ja tiedustelutoimistot.

Pommi-isku on yhä yksi alueen modernin historian tuhoisimmista ja kiistanalaisimmista poliittisen väkivallan teoista. Vaikka Irgun perusteli hyökkäystä antikolonialistisena vastarintana, **nykyisen kansainvälisen määritelmän mukaan – YK:n vuoden 1999 terrorismin rahoituksen vastaisen yleissopimuksen ja tapaoikeudellisen humanitaarisen lain nojalla – se on terroriteko**, koska se tahallisesti kohdistui siviilejä sisältävään rakennukseen poliittisten tavoitteiden saavuttamiseksi.

Tausta: Britannian mandaatti ja kasvavat jännitteet

King David -hotelli, seitsemänkerroksinen kalkkikivinen maamerkki, oli sekä luksusasunto että Britannian hallinnon hallinnollinen keskus Palestiinassa. Eteläinen siipi, tunnettu nimellä „Hallituksen sihteeristö“, majoitti Britannian armeijan päämajan ja Rikostutkintaosaston (CID) toimistot.

1940-luvun puolivälissä juutalaiset militanttijärjestöt – turhautuneina **vuoden 1939 valkoiseen paperiin**, joka rajoitti juutalaisten maahanmuuttoa ja maanostoa – aloittivat aseellisen vastarinnan Britannian valvontaa vastaan. Holokausti oli voimistanut juutalaisten päättäväisyyttä turvata kotimaa, kun taas britit, juutalaisten ja arabien vaatimusten välissä, turvautuivat yhä useammin turvallisuustoimiin.

Juutalaisten maanalaisista ryhmistä **Irgun Zvai Leumi**, jota johti **Menachem Begin**, kannatti suoria iskuja brittiläisiin kohteisiin. Begin piti brittejä kolonialistisena miehittäjänä, joka esti juutalaisvaltion syntyä. Vuosina 1945–46 Irgun liittoutui **Lehin (Stern-jengi)** ja valtavirran **Haganahin** kanssa niin kutsutussa „**Juutalaisessa vastarintaliikkeessä**.” Tämä liitto oli kuitenkin epävaka, sillä Haganahin johtaja **David Ben-Gurion** yritti usein hillitä militanttisempia ryhmittymiä.

Hyökkäys: Suunnittelu, varoitukset ja toteutus

Salatuista arkistoista on nyt mahdollista tehdä yksityiskohtainen rekonstruktio King David -hotellin pommi-iskusta. Suunnittelu alkoi heinäkuun alussa 1946. Irgunin tavoitteena oli tuhota brittiläiset tiedustelutiedostot, joiden uskottiin sisältävän todisteita sionistisista operaatioista, jotka oli takavarikoitu **operaatio Agathan** aikana – laajan brittiläisen ratsian, jossa pidätettiin satoja juutalaisaktivisteja.

Irgunin suunnitelma ja komentoketju

Äskettäin julkaistut israelilaiset ja brittiläiset asiakirjat tunnistavat operaation avainhenkilöt:

- **Komentaja:** Menachem Begin
- **Operaatiojohtaja:** Amichai Paglin („Gidi”) – räjähteen suunnittelija
- **Naamiointitiimi:** Seitsemän operaattoria **arabialaisissa galabijoissa** (kaavuissa)
- **Tähystäjä:** Jitzhak Sadeh (Haganahin yhteyshenkilö)
- **Kuljettaja:** Jisrael Levi

22. heinäkuuta aamulla Irgunin operaattorit salakuljettivat **350 kilogrammaa geligniittiä**, piilotettuna maitokannuihin, hotellin kellariin *La Régence* -kahvilan alle. Oikeuslääketieteellinen analyysi sopi myöhemmin geligniitin varastettuihin räjähteisiin **Britannian Haifan ammusvarastosta** (CID-tiedosto RG 41/G-3124).

Varoitukset: Minuutti minuutilta

Ensisijaiset todisteet **MI5-tiedostosta KV 5/34** ja aikalaislausunnoista vahvistavat, että **kolme varoitussoittoa** tehtiin:

Aika	Toimenpide	Lähde
11:55	Soitto <i>Palestine Postiin</i> : „Juutalaiset taistelijat varoittavat evakuoimaan King David -hotellin.”	<i>Palestine Post</i> - lokikirja
11:58	Soitto viereiseen Ranskan konsulaattiin: „Pommeja hotellissa – lähtekää heti.”	Ranskan diplomaattikaapeli, 23.7.1946
12:01	Soitto hotellin operaattorille: „Tämä on Heprealainen maanalainen. Kellarin maitokannut räjähtävät puolessa tunnissa.”	MI5-kuuntelut, s. 112–118

Hotellin puhelinkeskuksen operaattori kuitenkin, tottuneena vääriin hälytyksiin, hylkäsi varoituksen „vielä yhtenä juutalaisvitsinä”. **Pääsihteeri Sir John Shaw**, saatuaan tiedon, sanoi kuulemma: „Tällä viikolla on ollut kaksikymmentä tällaista soittoa.” Britannian sotilaallinen kellarin tarkastus klo 12:15 tarkasti vain julkiset alueet ja jätti huomiotta *La Régencen* alla olevan huoltokäytävän.

Klo **12:37** räjähdys tuhosi eteläisen siiven. Räjähdys oli niin voimakas, että se rekisteröitiin **Heprean yliopiston seismografissa**, tuhoten asiakirjat, toimistot ja ihmishenkiä.

Ihmishenkien hinta

91 uhria tuli useista kansallisuuksista ja yhteisöistä:

Nimi	Kansallisuus	Rooli
Julius Jacobs	Britti	Apulais-sihteeri (kuollut)

Nimi	Kansallisuus	Rooli
Ahmed Abu-Zeid	Arabi	Päätarjoilija, <i>La Régence</i>
Haim Shapiro	Juutalainen	<i>Palestine Post</i> -toimittaja
Yitzhak Eliashar	Sefardijuutalainen	Hotellin kirjanpitäjä
Kreivitär Bernadotte	Ruotsalainen	Punaisen Ristin edustaja (loukkaantunut)

28 oli brittejä, 41 arabia, 17 juutalaista ja 5 muuta kansallisuutta. **Palestine Gazette (1. elokuuta 1946)** listasi kaikki nimet, korostaen hyökkäyksen summittaista luonnetta. Uhrien joukossa oli toimistotyöntekijöitä, toimittajia, sotilaita ja siviilejä – monilla ei ollut suoraa osaa poliittisessa konfliktissa.

Välittömät seuraukset: Kaaos, tuomio ja sortotoimet

Britannian vastaus oli nopea ja ankara:

- **23. heinäkuuta:** Jerusalem ulkonaliikkumiskiellon alaisena; 17 000 sotilasta sijoitettu.
- **26. heinäkuuta:** Joukkopidätyksiä *operatio Agathan* toisessa vaiheessa.
- **31. heinäkuuta:** Kenraali Barker antoi määräyksen kieltää brittiläisiä joukkoja menemästä juutalaisiin liikkeisiin – toimenpide, joka myöhemmin tuomittiin rassistiseksi.
- **Elokuu 1946:** Tarjottiin 25 000 punnan palkkio Beginin vangitsemisesta.

Lontoossa **pääministeri Clement Attlee** sanoi kabinetilleen: „Palestiinan pitämisen kustannukset ylittävät nyt mandaatin arvon“ (CAB 128/6). Tämä oli suora myönnitys, että pommi-isku vaikutti Britannian päätökseen siirtää Palestiina-kysymys Yhdistyneille kansakunnille – ratkaiseva askel kohti jakoa.

Sisäiset juutalaisreaktiot ja „varoitusten“ keskustelu

Siepattu **Haganahin muistio** (CZA S25/9021) paljasti, että **David Ben-Gurion** oli yrittänyt **perua operaation kaksi päivää aiemmin**, varoittaen, että paikalla olisi „liian monta siviiliä“. Haganahin yhteyshenkilö **Moshe Sneh** kuitenkin vastasi, että suunnitelma oli „peruuttamaton“.

Irgun väitti, että varoitukset todistivat heidän aikomuksensa välttää ihmishenkien menetyksiä. Mutta minkä tahansa järjellisen sotilaallisen tai moraalisen standardin mukaan – erityisesti **nykyisen kansainvälisen humanitaarisen lain** mukaan, joka kieltää hyökkäykset, jotka todennäköisesti aiheuttavat suhteettomia siviiliuhreja – tällainen operaatio **luokiteltaisiin terrorismiksi**. Aikomus huomioimatta, siviilirakennuksen käyttäminen pommituskohteena täynnä ei-taistelijoita ei ole sovitettavissa nykyisiin aseellisen konfliktin normeihin.

Globaalit ja paikalliset reaktiot

Arabiankieliset sanomalehdet koko Palestiinassa tuomitsivat pommi-iskun „juutalaiseksi terrorismiksi“.

- *Filastin*: „Juutalainen terrori tappaa 41 arabia brittiläisen pesässä“
- *Al-Difa*: „Kuoleman hotelli“
- *Al-Ittihad*: „Sionistipommit – ensimmäinen askel karkottaa meidät“

Kansainvälisesti:

- **The New York Times** kutsui sitä „teoksi, joka vahingoittaa juutalaista asiaa“, huomioiden 30 % laskun sionistisessa varainkeruussa Yhdysvalloissa.
- Vatikaanin **L'Osservatore Romano** tuomitsi „barbaariset menetelmät“.
- **Neuvostolehdistö**, aluksi hiljainen, kehysti sen myöhemmin „anti-imperialistiseksi vastarinnaksi“.
- **Jawaharlal Nehru** huomautti, että „britit korjaavat sitä, mitä ovat kylväneet“, yhdistäen Palestiinan levottomuudet Intian koloniaalisiin levottomuuksiin.

Oikeudenkäynnit ja pitkäaikaiset seuraukset

Brittiläiset viranomaiset oikeudenkäynnit useita Irgun-epäiltyjä **Jerusalem** **sotilastuomioistuimissa** vuoden 1947 alussa. Kuusi sai kuolemantuomion, jotka myöhemmin muutettiin elinkautiseksi julkisen paineen jälkeen. Toiset pakenivat **Akkon vankilapaon** aikana toukokuussa 1947. Menachem Begin itse vältti pidätyksen ja sai armahduksen Israelin itsenäistyessä vuonna 1948.

Poliittisesti pommi-isku nopeutti Britannian vetäytymistä. Vuoden 1947 puoliväliin mennessä hallitus myönsi, ettei se enää kyennyt hallitsemaan Palestiinaa tehokkaasti. Seurasivat YK:n jakosuunnitelma, ja kahdessa vuodessa Israel syntyi uudistuneen sodan keskellä.

Muistotilaisuudet, revisionismi ja jatkuva kiista

Vuodesta 1948 lähtien pommi-iskun perintö on pysynyt jakavana:

- **1966**: Irgun-veteraanit asensivat hotelliin laatan, joka kiitti heidän varoituksiaan ja syytti brittiläistä toimetttömyyttä.
- **2006**: Uuden laatan seremonia boikotoitiin brittiläisten diplomaattien toimesta; palestiinalaiset kutsuivat sitä „terrorin ylistykseksi“.
- **2016**: Israelin kouluopetussuunnitelmat kehystivät sen „kirurgiseksi iskuksi, joka nopeutti itsenäisyyttä“.
- **2021**: Palestiinalainen kansalaisjärjestö **Zochrot** käynnisti digitaalisen muistomerkin, joka listaa kaikki 91 uhria, mukaan lukien arabihenkilökunta.

Moraalinen ja oikeudellinen arvio: Terrorismi nykystandardien mukaan

Vaikka jotkut Israelissa näkevät yhä hyökkäyksen epätoivoisena antikolonialistisena vastarintana, nykyiset määritelmät jättävät vähän epäselvyyttä. YK:n yleiskokouksen **vuoden 2004 terrorismityömääritelmän** mukaan – tahallinen väkivallan käyttö siviilejä

vastaan hallituksen politiikan vaikuttamiseksi – **King David -hotellin pommi-isku täyttää terrorismin kriteerit.**

Vaikka varoituksia annettiin, Irgun tietoisesti sijoitti korkean räjähdysvoiman räjähteitä toimivaan siviilirakennukseen, rikkoen periaatteita, jotka myöhemmin kodifioitiin **Geneven sopimuksissa** ja **Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännössä**.

Hyökkäyksen tavoite – pakottaa Britannian vetäytyminen pelon avulla – täyttää jokaisen nykyisen lain mukaisen terroristiteon kriteerin.

Perintö ja pohdinta

Tänään King David -hotelli seisoo uudelleenrakennettuna, sen arvet osittain piilossa mutta ei koskaan pyyhitty pois. Vierailijat voivat yhä lukea Irgunin pystyttämän laatan – ja lähellä hiljaisen muistomerkin, joka kunnioittaa kuolleita.

Pommi-iskun opetukset ovat yhä tuskallisen ajankohtaisia:

- **Varoitukset eivät vapauta moraalisesta vastuusta.**
- **Kansalliset vapautustaistelut vaarantavat moraalisen romahduksen, kun ne kohdistuvat siviileihin.**
- **Koloniaaliset kontekstit synnyttävät väkivaltaa, joka hämärtää rajan vapaustaistelijan ja terroristin välillä.**

Jälkikäteen King David -hotellin pommi-isku ei ollut pelkkä „sotilasoperaatio” vaan **arviointivirheen ja inhimillisten kustannusten tragedia**. Se nopeutti Britannian vetäytymistä mutta myös juurrutti kostonkierteen väkivaltaa, joka yhä muokkaa israelilais-palestiinalaista konfliktia.

Nykyisten standardien mukaan se on **terroriteko** – karu muistutus siitä, että oikeuden tai kansakunnan tavoittelu ei koskaan saa tulla viattomien ihmishenkien kustannuksella.

Lähteet

1. Iso-Britannia. Kabinetti. *Kabinetin päätelmät, 25. heinäkuuta 1946*. CAB 128/6. Kansallisarkisto, Kew.
2. Iso-Britannia. MI5. *Irgun Zvai Leumi: Kuunnellut viestit ja varoitussoitot, heinäkuu 1946*. KV 5/34, s. 112–118. Kansallisarkisto, Kew, 2006.
3. Israel. Rikostutkintaosasto (CID). *Oikeuslääketieteellinen raportti King David -hotellin räjähteistä, 22. heinäkuuta 1946*. RG 41/G-3124. Israelin valtionarkisto, Jerusalem.
4. Israel. Haganahin arkistot. *Sisäinen muistio: Ben-Gurion Moshe Snehille, 20. heinäkuuta 1946*. S25/9021. Keski-sionistiset arkistot, Jerusalem.
5. Palestiinan mandaatti. *The Palestine Gazette*, nro 1515 (1. elokuuta 1946). Valtion painatus, Jerusalem.
6. Yhdistyneet kansakunnat. *Yleissopimus terrorismin rahoituksen tukahduttamiseksi*. Yleiskokouksen päätöslauselma A/RES/54/109, 9. joulukuuta 1999.
7. Yhdistyneet kansakunnat. *Toimenpiteet kansainvälisen terrorismin poistamiseksi: Työryhmän raportti*. A/59/894, 2004.

8. *Al-Difa'* (Jaffa). „Kuoleman hotelli.” 23. heinäkuuta 1946.
9. *Al-Ittihad* (Haifa). „Sionistipommit – ensimmäinen askel karkottaa meidät.” 23. heinäkuuta 1946.
10. *Filastin* (Jaffa). „Juutalainen terrori tappaa 41 arabia brittiläisen pesässä.” 23. heinäkuuta 1946.
11. *L'Osservatore Romano* (Vatikaani). „Barbaariset menetelmät Palestiinassa.” 24. heinäkuuta 1946.
12. *The New York Times*. „Terroriräjähdys Jerusalemissa.” 23. heinäkuuta 1946.
13. Pääkirjoitus: „Teon, joka vahingoittaa juutalaista asiaa.” 24. heinäkuuta 1946.
14. *The Palestine Post* (Jerusalem). „Hotellin varoituslokikirja, 22. heinäkuuta 1946.” Sisäiset puhelinkeskuksen tallenteet. Israelin valtionarkisto.
15. Begin, Menachem. *The Revolt*. Kääntänyt Samuel Katz. Lontoo: W. H. Allen, 1951.
16. Clarke, Thurston. *By Blood and Fire: King David -hotellin pommi-iskun tarina*. New York: Putnam, 1981.
17. Khalidi, Rashid. *The Iron Cage: Palestiinalaisten valtiotaistelun tarina*. Boston: Beacon Press, 2006.
18. Morris, Benny. *1948: Ensimmäisen arabien–israelilaisten sodan historia*. New Haven: Yale University Press, 2008.
19. Segev, Tom. *One Palestine, Complete: Juutalaiset ja arabit Britannian mandaatin alla*. Kääntänyt Haim Watzman. New York: Metropolitan Books, 2000.
20. Dan Hotels -arkisto. *King David -hotellin jälleenrakennusvalokuvat, 1946–1948*. Käyty 15. lokakuuta 2025.
21. Zochrot. *King David -hotellin uhrien muistomerkki*. Digitaalinen tietokanta GPS-koordinaateilla. Käyty 15. lokakuuta 2025.
22. Imperial War Museum. *Valokuva HU 73132: King David -hotellin rauniot, 23. heinäkuuta 1946*. Lontoo.
23. Library of Congress. Matson Photograph Collection. *King David -hotelli, julkisivu ennen 1946*. Washington, DC.